

Till Regeringen

Fridays For Future Eslöv yttrar sig här angående Trafikverkets förslag till nationell plan för infrastruktur 2022-2033 med fokus på förslaget om en höghastighetsbana genom Skåne

Diarienummer: I2021/02884

Bakgrund och klimatnödläge

Med anledning av det klimatnödläge som råder och den utveckling på klimatområdet som forskarna förutspår, om den pågående utvecklingen fortsätter, är inte det inte tillåtet att bygga höghastighetsbanan. Om inte drastiska åtgärder för att minska utsläppen av koldioxid görs omedelbart riskeras en total kollaps av hela samhällsstrukturen. För att kollapsen ska undvikas måste utsläppen minska på många olika områden t ex när det gäller byggande av ny infrastruktur där samhällsnyttan inte överstiger kostnaderna.

Jordens temperatur kommer stiga kraftigt de kommande åren om inte utsläppen av koldioxid snabbt minskar avsevärt. Kollapsen av samhällsstrukturen kommer sannolikt till stor del att bero på att det blir svårt att försörja befolkningen med mat bland annat på grund av att extremväder gör det svårt att få fram tillräckliga skördar. Med anledning av att det kan vara just matbristen som kan bli den utlösande faktorn för samhällets kollaps är det helt nödvändigt att bevara all jordbruksmark. Särskilt jordbruksmark som är så värdefull som jordbruksmarken i Skåne som bitvis sannolikt är bland den bästa i världen. Matbristen kan i sin tur ge upphov till våld från de som inte har mat mot de som har mat, ge upphov till stora flyktingströmmar och krig mellan folk i områden där det finns mat och områden utan mat. Dessutom kommer mänskligheten till följd av detta att, enligt forskarna, utsättas för oöverträffat mänskligt lidande. Med tanke på det lidande som mänskligheten varit utsatt för under olika perioder av historien är det en skrämmande tanke på ett lidande som är värre än allt det som varit tidigare.

Till följd av att situationen ser ut som den gör kan inte ytterligare ej nödvändiga utsläpp av koldioxid tillåtas innan situation är under kontroll. Därför kan inte den aktuella utbyggnaden av en ny stambana för höghastighetståg genom Skåne tillåtas eftersom den inte är samhällsviktig att genomföra i jämförelse med vikten för samhället att begränsa klimatförändringarna. Ett genomförande av planen skulle ge upphov till utsläpp av koldioxid t ex genom de koldioxidutsläpp som transporter till bygget och användningen av dieseldrivna entreprenadmaskiner vid bygget kommer ge upphov till. Dessutom är den betong och det stål som kommer att användas till bygget mycket klimatintensiva byggmaterial som ger upphov till stora utsläpp av koldioxid. Samhället kan inte ta risken att tillåta dessa utsläpp av koldioxid i rådande klimatnödläge eftersom en total kollaps av rådande samhällsstruktur i så fall riskeras. Dessutom kommer stora arealer av extremt värdefull

jordbruksmark tas i anspråk för bygget vilket inte kan anses vara lagligt eftersom det riskerar att bidra till att inte tillräckligt livsmedel kan produceras för att försörja befolkningen.

Det måste anses som ytterst oansvarigt av staten och Trafikverket att lägga fram ett förslag som detta eftersom det så uppenbart är negativt för medborgarna och utsätter samhället för risk. Trafikverket måste omedelbart informera regeringen om detta så att projektet kan läggas ner.

Sakägare/berörd

I frågor som rör utsläpp av koldioxid måste alla medborgare och juridiska personer betraktas som sakägare oavsett var de bor eller verkar eftersom påverkan från utsläppen av koldioxid inte är begränsade till specifika områden såsom kommuner, län eller länder. Man kan jämföra med om en verksamhet t ex ger upphov till buller. I ett sådant fall är det de som bor eller verkar inom det område som riskerar att utsättas för buller som är att betrakta som sakägare. Eftersom utsläppen av koldioxid inte är begränsade till ett visst område på samma sätt som t ex buller ska alla, oavsett var man bor, betraktas som sakägare, och ha rätt att yttra sig, på en plan eller verksamhet, oavsett var i landet denna ligger. Förutsatt att planens genomförande eller verksamheten ger upphov till utsläpp av koldioxid som inte är absolut nödvändiga för samhället.

Lagstiftning, konventioner och avtal

Med anledning av ovanstående är den aktuella planen på byggande av ny stambana för höghastighetståg genom Skåne inte tillåtlig enligt följande lagstiftning, konventioner och avtal:

Plan och bygglagen

1 kap. Syfte, innehåll och definitioner

1 § I denna lag finns bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande.

Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

Kommentar: Eftersom vi har ett klimatnödläge där det inte, om en samhällsutveckling ska främjas med goda levnadsförhållanden och en god långsiktigt hållbar livsmiljö för kommande generationer ska säkras, kan släppa ut mer koldioxid eller ta mer jordbruksmark i anspråk än absolut nödvändigt. I det perspektivet kan inte utsläppen från byggandet av höghastighetsbana och ianspråkstagande av jordbruksmark betraktas som nödvändiga för samhället.

2 kap. Allmänna och enskilda intressen

1 § Vid prövningen av frågor enligt denna lag ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.

Kommentar: Det allmänna intresset består utan tvekan i att samhället INTE utsätts för risk att kollaps. Därför måste hänsyn tas till de utsläpp av koldioxid som utbyggnaden av

höghastighetsbanan och byggandet på jordbruksmarken skulle ge upphov till och bygget kan därför inte tillåtas eftersom samhället inte får utsättas för den risken.

2 § Planläggning och prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1-8 §§ miljöbalken ska tillämpas. Lag (2014:862).

Kommentar: Med anledning av det klimatnödläge som råder och den risk som samhället är utsatt för är den från allmän synpunkt bästa manvårdningen av den aktuella marken att fortsätta odla på och förvalta marken på ett sätt som tar upp och lagrar kol och därmed minskar risken för att samhällsstrukturen ska kollapsa.

3 § Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1-5. Lag (2013:867).

Kommentar: Hänsyn till miljö- och klimataspekter tas INTE om planen på byggande av höghastighetsbanan genomförs och den därmed ger upphov till ej nödvändiga utsläpp av koldioxid och förstör livsnödvändig jordbruksmark. Det kan INTE heller anses vara god hushållning med mark att genomföra utbyggnaden på grund av det rådande klimatnödläget och den risk för kollaps som samhället är utsatt för.

4 § Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag får mark tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet.

Kommentar: Ur allmän synpunkt kan det aldrig, med anledning av det rådande klimatnödläget, anses lämpligt att marken används enligt förslaget på byggande av höghastighetsbanan eftersom det i så fall uppkommer utsläpp av koldioxid och förstörelse av jordbruksmark som utsätter samhället för risk.

5 § Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

1. människors hälsa och säkerhet,
2. jord-, berg- och vattenförhållandena,
3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt,
4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och
5. risken för olyckor, översvämning och erosion.

Bebyggelse och byggnadsverk som för sin funktion kräver tillförsel av energi ska lokaliseras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till energiförsörjningen och energihushållningen. Lag (2018:636).

Kommentar: Det kan inte anses vara förenligt med människors hälsa och säkerhet att genomföra bygget av höghastighetsbanan och byggande på jordbruksmark eftersom människors hälsa och säkerhet äventyras av de pågående klimatförändringarna som i sin tur påskyndas om planen genomförs.

Miljöbalken

FÖRSTA AVDELNINGEN

ÖVERGRIPANDE BESTÄMMELSER

1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Kommentar: Om nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en hälsosam och god miljö måste utsläppen av koldioxid snabbt minska kraftigt och all jordbruksmark bevaras. En del i det arbetet är att INTE tillåta den aktuella utbyggnaden eftersom den ger upphov till ökade utsläpp av koldioxid och förstörelse av jordbruksmark.

Miljöbalken skall tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Kommentar: Om utbyggnaden av höghastighetsbanan genomförs betyder det att människors hälsa och miljön INTE skyddas mot skador och olägenheter. Det betyder också att marken INTE används så att en samhällsekonomiskt långsiktigt god hushållning tryggas eftersom hela samhällsstrukturen riskerar att kollapsa till följd av klimatförändringarna som i sin tur beror på de koldioxidutsläpp som bl a den aktuella utbyggnaden skulle ge upphov till. Jordbruksmarken är nödvändig för att minska risken för att brist på livsmedel till följd av klimatförändringarna ska uppstå.

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

Hänsynsregler

2 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

3 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Kommentar: Det är inte förenligt med de allmänna hänsynsreglerna att genomföra utbyggnaden av höghastighetsbanan eftersom utbyggnadens genomförande riskerar människors hälsa och miljön till följd av förstörelse värdefull jordbruksmark samt av de utsläpp av koldioxid utbyggnaden skulle ge upphov till. Det enda försiktighetsmått som över huvud taget kan komma i fråga för att undvika skada på människors hälsa och miljön är att inte genomföra bygget av höghastighetsbanan.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Införd i svensk lagstiftning från och med 2020 i "Barnrättslagen".

Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Bland annat ska det i alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Konventionen definierar barn som varje människa under 18 år och innehåller bland annat fyra grundläggande principer som ska vara styrande för tolkningen av konventionens övriga artiklar.

Grundläggande principer:

- Artikel 2 handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

- Artikel 3 anger att det i alla åtgärder som rör barn i första hand ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Begreppet "barnets bästa" är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- Artikel 6 understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
  1. Konventionsstaterna erkänner varje barns inneboende rätt till livet.
  2. Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.
- Artikel 12 lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

En del av folkrätten

Barnkonventionen är en del av den internationella folkrätten, vilket innebär att staterna som ratificerat konventionen är skyldiga att göra sitt yttersta för att följa konventionens artiklar. Men det är inte möjligt att stämma en stat för handlingar som inte är förenliga med barnkonventionen i någon internationell domstol.

För att övervaka efterlevnaden av barnkonventionen finns det i Genève en FN-kommitté för barnets rättigheter ([barnrättskommittén](#)). Vart femte år ska alla [konventionsstater lämna en rapport](#) till barnrättskommittén.

Kommentar: Det är framför allt den grundläggande principen i artikel 6 som är behövt beaktas i samband med byggandet av en eventuell höghastighetsbana genom Skåne. Eftersom bygget av höghastighetsbanan i förlängningen skulle bidra till att riskera varje barns rätt till överlevnad och utveckling, på grund av följderna av de utsläpp av koldioxid och förstörelsen av jordbruksmark som utbyggnaden skulle ge upphov till, är det inte tillåtet enligt Barnkonventionen att bygga höghastighetsbanan. Eftersom konventionsstaterna ska göra sitt yttersta för att säkerställa barnens överlevnad och utveckling är det omöjligt att tillåta ett bygge av höghastighetsbanan.

Regeringsformen

Regeringsformen är en av Sveriges grundlagar och den av grundlagarna som främst formar statskicket. 1974 års regeringsform, som är den nu gällande, antogs av riksdagen 1973 och 1974 och började gälla 1 januari 1975. 2010 genomfördes en totalrevision av regeringsformen; enbart den första paragrafen återstår helt oförändrad från 1974.

Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform:

1 kap. Statsskicketts grunder

1 § All offentlig makt i Sverige utgår från folket.

- Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och genom kommunal självstyrelse.
- Den offentliga makten utövas under lagarna.

2 § Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.

- Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa.
- Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.

Kommentar: Eftersom utsläpp av koldioxid och efterföljande effekter av klimatförändringarna oftast drabbar människor med lägre inkomster i högre utsträckning skulle ett byggande av höghastighetsbanan strida mot 2 § om att makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde. Bygget av höghastighetsbanan skulle också stå i strid med att den offentliga makten ska utövas på ett sätt som ger förutsättningar för trygghet och god hälsa samt att en hållbar utveckling ska främjas. Eftersom utsläppen av koldioxid från bygget kan bidra till klimatförändringar och efterföljande samhällskollaps leder det inte mot trygghet, god hälsa och hållbar utveckling. Ett bygge av en höghastighetsbana som beslutas av regeringen skulle således strida mot regeringsformen. En av våra grundlagar.

Parisavtalet

Parisavtalet är ett globalt klimatavtal som trädde i kraft 2016. Kärnan i avtalet är att begränsa den globala uppvärmningen genom att minska utsläppen av växthusgaser. Några av de viktigaste punkterna i Parisavtalet är:

- Hålla den globala uppvärmningen långt under två grader och sträva efter att begränsa den till 1,5 grader.
- Öka ambitionerna efter hand, avstämning var femte år.
- Stöd från industrialiserade länder till utvecklingsländer.

Parisavtalet är ett rättsligt bindande internationellt avtal som Sverige ratificerade i oktober 2016. Sverige har lämnat in sin långsiktiga klimatstrategi till FN hösten 2020. Strategin är en del av Sveriges

arbete under Parisavtalet och innehåller ambitiösa utsläppsmål och åtgärder som ska driva på klimatomställningen i Sverige i linje med Parisavtalets mål.

Kommentar: I och med att Sverige undertecknat och ratificerat Parisavtalet har vi ett ansvar att minska våra utsläpp av koldioxid kraftigt. Byggandet av en höghastighetsbana skulle leda till ökade utsläpp under byggtiden vilket strider mot Parisavtalet. En eventuell nytta med att överföra transporter från väg och flyg till järnväg ligger alltför långt fram i tiden och är för osäker för att den ska kunna göra byggandet av en höghastighetsbana tillåtligt. På grund av sitt åtagande enligt Parisavtalet måste Sverige således omedelbart avsluta projekteringen av höghastighetsbanan.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är det uppenbart att byggande av en ny stambana för höghastighetståg genom Skåne, mot bakgrund av den rådande situationen beträffande klimatet och det hot mot samhället som den rådande utvecklingen utgör, inte kan tillåtas enligt ovan redovisad lagstiftning, konventioner och avtal. Projektet måste således omedelbart avslutas.

Källor

<https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/barnkonventionen/>

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/detaljplanprocessen/overklagande-av-detaljplan-och-omradesbestammelser/overklagande-till-mark--och-miljodomstolen/>

<https://www.boverket.se/sv/om-boverket/guider/hur-en-detaljplan-tas-fram/>

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kommunallag-2017725_sfs-2017-725

[Parisavtalet - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

/ Fridays For Future Eslöv